

Direcția
Analitică

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

ANALIZA STRATEGICĂ

**privind sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2019
pe cauzele penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției
și profilul subiectului infracțiunilor de corupție**

Chișinău 2020

Cuprins

1.	CONSIDERAȚIUNI INTRODUCATIVE	3
1.1	Metodologia realizării studiului	3
1.2	Eșantionul studiat	3
2.	PROFILUL INFRACTORULUI	5
2.1	Particularități individuale	5
2.2	Profilul subiectului pasiv, activ și traficantului de influență	5
2.3	Obiectul mitei și locul săvârșirii infracțiunii	16
3.	JUDECAREA CAUZELOR PE INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE.....	16
3.1	Deciziile adoptate de către instanțele de judecată pe dosarele de corupție și celor conexe corupției	16
3.2	Încadrarea juridică definitivă a infracțiunilor	17
3.2.1.	Efectele neconstituționalității „intereselor publice sau” (art.327 alin.1) Cod Penal).....	17
3.2.2.	Aplicarea neuniformă a legislației procesual penale.....	18
3.2.3.	Încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților prevăzute de art.256 Cod Penal.....	21
4.	PROCESUL DE INDIVIDUALIZARE A PEDEPSELOR	23
4.1	Aplicarea pedepsei mai blânde (art. 79 CP)	24
4.2	Suspendarea executării pedepsei (art. 90 CP)	26
4.3	Procedura specială de judecare a cauzelor	28
5.	PEDEPSELE APLICATE	30
5.1	Aplicarea pedepselor cu amendă.....	30
5.2	Aplicarea pedepselor cu închisoarea.....	33
5.3	Privarea de dreptul de a ocupa funcții.....	33
6.	CONCLUZII	36

1. CONSIDERAȚIUNI INTRODUCATIVE.

1.1. Metodologia realizării studiului.

În sensul prezentului studiu, autorii au urmărit scopul de a analiza evoluția practicii judiciare pentru anul 2019, privind aplicarea legii penale pe cauzele de corupție. Studiul a fost realizat pe baza copiilor sentințelor instanțelor de fond, care au fost publicate pe paginile-web ale instanțelor. Dat fiindcă multe din sentințe nu erau publicate, unele dintre acestea au fost selectate de către colaboratorii CNA cu aportul Procuraturii Anticorupție din procedurile procurorilor care au participat pe această categorie de dosare, susținând învinuirea.

Studierea fiecărei hotărâri judecătorești a început cu analiza calității publicării acestora pe paginile-web ale instanțelor (în cazul publicării).

La studierea hotărârilor judecătorești a fost utilizat următorul sistem de indicatori:

- numărul dosarului;
- vârsta persoanei;
- funcția în care persoana a săvârșit infracțiunea;
- învinuirea înaintată persoanei de către procuror;
- instanța care a adoptat hotărârea;
- data adoptării hotărârii, numele judecătorului/judecătorilor care au adoptat hotărârea;
- soluția dată de instanță;
- procedura utilizată (generală/specială);
- încadrarea juridică a faptei constatate de către instanță;
- individualizarea pedepsei de către instanță conform criteriilor generale prevăzute de art.75 CP;
- pedeapsa aplicată persoanei.

Hotărârile judecătorești au fost analizate și prin prisma recomandărilor făcute în Studiile precedente, a noilor prevederi legale și explicațiile Plenului CSJ.

Calcululele au fost efectuate pe fapte, fiecare constituind o infracțiune soluționată în instanțele judecătorești. În unele cazuri, una și aceeași persoană a fost condamnată pentru săvârșirea a două, trei sau chiar și mai multe infracțiuni, astfel fiecare din ele însemnând o faptă.

1.2. Eșantionul studiat.

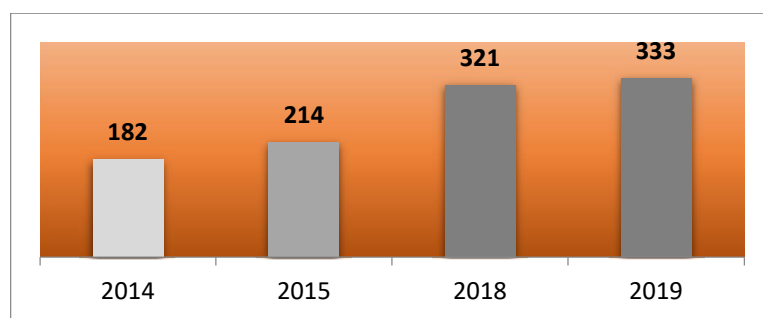
Pentru a studia procesul de individualizare a pedepsei în funcție de tipul infracțiunii săvârșite, au fost analizate faptele prevăzute de următoarele articole din CP al RM:

- art.191, alin.(2) lit.d) – delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu;

- art.191, alin.(4) și (5) – delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu în proporții mari și deosebit de mari;
- art.256 – primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației;
- art.324 – coruperea pasivă;
- art.325 – coruperea activă;
- art.326 – traficul de influență;
- art.327 – abuzul de putere sau abuzul de serviciu (sectorul public);
- art.333 – luarea de mită;
- art.334 – darea de mită;
- art.335 – abuzul de serviciu (sectorul privat).

Prin urmare, eșantionul a constituit 333 de fapte soluționate în perioada anului 2019. Datele analizate indică în privința unei evoluții a numărului faptelor de corupție soluționate în instanțele judecătorești.

Figura nr.1. Evoluția infracțiunilor de corupție în perioada 2014-2019.

Cele mai frecvente cazuri soluționate în instanțele de judecată sunt infracțiunile din categoria traficului de influență, care reprezintă 43%. Cazurile de corupere activă și dare de mită reprezintă 18% din totalul celor soluționate, pe când cele din categoria coruperii pasive, luare de mită și primirea remunerației ilicite reprezintă 24%.

Tabelul.1. Descifrarea infracțiunilor de corupție examinate în instanțele de fond

Tipul infracțiunilor de corupție examinate în instanțele de judecată:	2019
corupere pasivă, luarea de mită, primirea remunerației ilicite	24%
corupere activă și darea de mită	18%
traficul de influență	43%
abuzul de serviciu (inclusiv sector privat)	15%
delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu	<1%

2. PROFILUL INFRACTORULUI.

2.1. Particularități generale.

Prin prisma faptelor din eșantion, fenomenul corupției se caracterizează prin amploarea acestuia în mai multe domenii social-economice, inclusiv domeniul serviciilor publice, autorizării lucrărilor și serviciilor, precum și ordinea publică. Astfel, faptele de corupție au atentat la valorile și relațiile sociale din domeniile vizate, fie că acțiunile infractorilor au fost îndreptate în privința funcționarilor din aceste domenii. Alte domenii afectate sunt justiția și sfera serviciilor medicale.

Controlul asupra fenomenului corupției nu poate fi efectuat fără cercetarea profilului persoanelor care contribuie nemijlocit sau indirect la răspândirea corupției în societate. Astfel, în analiza profilurilor infractorilor s-a recurs la aceleași categorii, în dependență de tipul infracțiunilor, utilizate și în studiul precedent.

În RM, ponderea persoanelor implicate în acte de corupție, în dependență de gen, rămâne a fi neschimbată: 80% în cazul bărbaților și 20% în cazul femeilor. Însă, o creștere esențială a vulnerabilității față de corupție se atestă la bărbații și femeile cu vârsta cuprinsă între 50 - 59 ani.

Ca și în anul precedent, s-a confirmat că bărbații încearcă să-și ascundă acțiunile infracționale săvârșindu-le în automobile sau stradă, iar femeile găsesc edificiile mai sigure pentru comiterea infracțiunilor. Îmbogățirea, rămâne a fi scopul principal al actelor de corupție pentru toate categoriile de făptuitori. Totodată, în cazul femeilor, valoarea medie a mitei este mai mică decât valoarea operată de bărbați.

2.2. Profilul subiectului pasiv, activ și traficantului de influență.

- **„Corupții”**

De fapt, studiul a confirmat că profilul „corupților” nu s-a modificat esențial, ce este firesc în condițiile când prevederile art. 324 CP impune un subiect special al infracțiunii. La fel, urmează de menționat că majoritatea covârșitoare a persoanelor atrase la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 256 CP, au fost persoane din sfera medicală, fiind evidentă necesitatea studiilor speciale superioare. Respectiv, în argumentarea celor expuse, studiul a demonstrat că persoanele corupte, spre deosebire de corupători și traficanți de influență, în marea majoritate au studii superioare în domeniul de activitate, erudiție înaltă și o pregătire profesională suficientă.

În desenul și tabelul următor sunt prezentate datele pe categoriile de sex, vârstă, loc de muncă, studiile, antecedente, precum și caracteristica oferită de societate. De menționat, că s-a majorat numărul „corupților”, din rândul persoanelor ce prestează servicii de interes public (descifrarea este redată după tabelul ce urmează).

-vârsta medie de 40 ani;
 -în special, agenți publici, angajați ai organelor de control și de drept;
 -atentează asupra desfășurării activității în sfera serviciilor publice, ordinii publice, autorizarea activităților și lucrărilor.

-vârsta medie de 50 ani;
 -angajate, în special, în instituții medicale;
 -atentează asupra bunei desfășurări a activității în sfera achizițiilor și sfera serviciilor medicale

Criteriu	Variabile	2019	
		Bărbați	Femei
Categorii de gen		89%	11%
Categorii de vârstă	18-29 ani	17%	-
	30-39 ani	33%	11%
	40-49 ani	20%	22%
	50-59 ani	18%	67%
	60 ani +	12%	-
Loc de muncă	Autorități, instituții publice	76%	56%
	Servicii de interes public	24%	44%
Locul comiterii	Muncă inculpat	57%	66%
	Alte locuri	43%	34%
Antecedente penale	Cu antecedente (inclusiv stinse)	4%	-
	Fără antecedente	96%	100%
Studiile	Superioare	86%	100%
	Medii	14%	-
Procedura specială	Art. 364 ¹ CPP, art.80 CP	56%	78%

agent public – persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public, precum și alesul local;

servicii de interes public – totalitate a activităților de deservire a populației în sfera publică, în cadrul instituțiilor, întreprinderilor, organizațiilor sau altor structuri locale, municipale, de stat sau cu capital majoritar de stat. (Legea integrității 229-243/360, 07.07.2017)

Din profil, este posibil de presupus că persoana coruptă posedă aptitudini de gândire peste mediu. Analizând valorile la care au atentat „corupții”, se menționează sfera serviciilor publice, autorizării lucrărilor și activităților, precum și ordinii publice.

Totodată, merită de indicat că mai mult de jumătate din faptele examinate, s-au referit la învinuirea în comiterea coruperii pasive săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, adică calificate conform art. 324 CP alin. (4), care nu prevede pedeapsa cu închisoare.

Studiu de caz

Extras din sentința judecătoreiei Buiucani Chișinău din 09 august 2019

„*****activând în funcția de consultant al Direcției Asistență Juridică din cadrul ***** , ..., urmărind scopul primirii mijloacelor bănești ce nu i se cuvin, a estorcat de la

Directorul *****, suma de 15 000 Euro, pentru a nu depune cererea de apel motivată, împotriva Hotărârii din *****, emisă pe dosarul nr. ***** ca urmare a examinării cererii de chemare în judecată înaintate de ***** către ***** privind încasarea sumei de 1 680 000 lei.

În continuarea intențiilor sale criminale, orientate spre dobândirea ilegală a mijloacelor bănești de la directorul *****, consultantul Direcției Asistență Juridică din cadrul *****, la *****, în jurul orelor 12 și 00 minute, aflându-se în automobilul de model ***** cu numărul de înmatriculare *****, situate în preajma blocului locativ amplasat pe str. Calea Ieșilor 61/2, a primit de la Directorul ***** *, suma de 10 000 euro, echivalentul sumei de 154 250 lei, conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei pentru data de 04 mai 2012, adică o parte din suma de 15 000 euro, anterior extorcată, pentru a nu depune cererea de apel motivate împotriva Hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din *****, emisă pe dosarul nr. ***** ca urmare a examinării cererii de chemare în judecată înaintate de ***** către ***** privind încasarea sumei de 1 680 000 lei.

Faptele incriminate inculpatului *****, de către organul de urmărire penală au fost încadrate în norma penală, prevăzută de art. 324 alin. (3) lit. b) Cod penal, conform indicilor: extorcarea și primirea de bani în proporții deosebit de mari, ce nu i se cuvin, pentru a nu îndeplini acțiuni ce țin de obligațiile sale de serviciu...

Instanța a motivat:

„... Cu referire la obiectul material al infracțiunii imputate inculpatului, prevăzută la art.324 alin. (3) lit. b) Cod penal, instanța de judecată reține că aceasta reprezintă remunerația ilicită, la caz, sub formă de bani, ce nu se cuvin persoanei publice, pentru a adopta o conduită ce ține de neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Astfel, acuzarea, a imputat inculpatului că acesta a primit cu titlu de remunerație ilicită suma de 10 000 euro, pentru a adopta o conduită ilegală, care lezează interesul public. Suma transmisă inculpatului *****, nu a reprezentat însă o remunerație ilicită în sensul art. 324 alin. (3) lit. b) Cod penal, or, aceasta nu a fost destinată pentru neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cererea de apel fiind depusă la data de 04 mai 2012, înainte de primirea banilor de la *****, destinația banilor fiind percepută ca remunerație ilicită doar de ***** nu și de inculpatul *****, care nu a urmărit scopul neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu.

Analizând declarațiile martorului *****, instanța de judecată ajunge la concluzia că inculpatul *****, a fost victima unei înscenări, din partea lui *****, fiind instigat să comită infracțiunea care îi este imputată.

Astfel, instanța de judecată, ajunge la concluzia că intenția de a săvârși o pretinsă infracțiune de corupție, nu a aparținut inculpatului *****, aceasta aparținând lui *****, care a demonstrat un comportament insistent, aplicând, așa cum a menționat și el, ideile CCCEC. În concluzie instanța de judecată reiterează că nu este convinsă, dincolo de orice dubiu rezonabil, că inculpatul *****, ar fi săvârșit careva acțiuni ilegale, în absența incitării din partea lui *****

... instanța de judecată reiterează că fapta imputată inculpatului *****, de extorcare, la data de 03 mai 2012, de la *****, a sumei de 15 000 euro, pentru nedepunerea cererii de apel motivată, nu a fost stabilită în ședința de judecată iar în fapta de primire, la data de 04 mai 2012, de la *****, a sumei de 10 000 euro, pentru nedepunerea cererii de apel, în elementele componenței de infracțiune prevăzută la art. 324 alin. (3) lit. b) Cod penal, lipsește obiectul juridic special, obiectul material și scopul special, ca semn al laturii subiective – cel al neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu”

Instanța a hotărât:

„, ***** pe învinuirea adusă în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin.(3) lit.b) CP, CP se achită, pe motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor imputate. ”

Acest caz, este unul specific, care, demonstrează că chiar și în cazul reținerii făptuitorului în flagrant, acesta contestă probele acumulate de partea acuzării, încercând de a demonstra că a avut loc provocarea din partea reprezentanților organelor de drept.

În acest context, urmează de citat explicațiile Plenului CSJ a Republicii Moldova. Potrivit pct.25.3. al Hotărârii din 22.12.2014 Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea pentru infracțiunile de corupție, se explică faptul reținerii existenței provocării la acte de corupere, dacă sunt întrunite următoarele **condiții cumulative**:

- acțiunea presupusă ca act de corupere tinde să fie probată prin solicitarea care provine de la o persoană ce avea sarcina să descopere infracțiunea sau când există o determinare directă la comiterea unui act de corupere din partea unui denunțator;

- lipsesc indici obiectivi că fapta ar fi fost savârșită fără această intervenție (în special, nu au fost realizate acte de pregătire, ba mai mult ca atât, persoana nu a fost dispusă să comită acte de corupere înainte de contactul cu agenții statului sau, după caz, cu persoane private care acționează sub supravegherea agenților statului);

- nu există suspiciuni obiective că persoana ar fi implicată în acte de corupție înainte de implicarea agenților statului sau, după caz, a persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului.

Merită de indicat, că aceste condiții cumulative nu au fost întrunite, sau cel puțin, explicate de instanță în sentința analizată supra. Urmează de evidențiat și faptul că anume categoria „corupților” cel mai rar acceptă examinarea cauzei în procedură simplificată, potrivit prevederilor art. 364¹ CPP sau 80 CP, necâtând că sancțiunea prevăzută de art. 324 CP alin. (1)-(3) este cea mai dură din infracțiunile de corupție. În același timp, pe cauzele privind învinuirea de comiterea crimelor prevăzute de art. 324 alin. (1)-(3), rata achitărilor a fost de 28%.

- **„Corupătorii”**

Din analiza efectuată, este evidentă concluzia privind calitatea morala tipică a corupătorilor, care consideră că comportamentul lor este admisibil și normal. Urmărind scopurile personale, persoana corupătoare egalează calitățile morale ale persoanelor publice cu ale sale proprii și nu dorește să prevadă consecințele acțiunilor sale criminale.

Datele denotă că 8 din 10 inculpați pe fapte de **corupere activă** sunt bărbați. Vârsta medie, la care bărbații sunt predispuși să ofere avantaje necuvenite este de 30 ani. În funcție de obiectul de atentare, bărbații oferă remunerări persoanelor ce activează în autorități publice centrale, de preferință angajaților Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Vamal. Tot aici, urmează de evidențiat faptul că 3 din 4 corupători-bărbați sunt persoane cu studii medii și medii incomplete. De menționat, că 50% din aceștea nu sunt angajați în câmpul muncii.

Comparativ cu bărbații, categoria femeilor a fost reprezentată de fiecare a cincea persoană care a săvârșit fapte de corupere activă. Vârsta medie, la care femeile devin sensibile la acest tip de infracțiune, este de 50-59 ani.

În desenul și tabelul următor sunt prezentate datele pe categoriile de sex, vârstă, locul comiterii, studiile, antecedente, precum și caracteristica oferită de societate.

- vârsta medie de 30 ani;
- în special, angajați în sectorul privat și neangajați în câmpul muncii;
- atentează asupra ordinii publice (în marea majoritate la securitatea circulației rutiere) și asupra relațiilor din sectorul frontierei de stat și vamale

- vârsta medie de 50 ani;
- neangajate în câmpul muncii;
- atentează asupra bunei desfășurări a activității în sfera autorizării activităților și lucrărilor (domeniul autorităților publice locale)

Criteriu	Variabile	2019	
		Bărbați	Femei
Categorii de gen		83%	17%
Categorii de vârstă	18-29 ani	35%	-
	30-39 ani	35%	-
	40-49 ani	12%	-
	50-59 ani	10%	90
	60 ani +	8%	10%
Obiectul atenției	Autorități publice centrale	90%	10%
	Autoritatea publică locală	6%	90%
	Domeniul privat	4%	-
Locul comiterii	Edificiu autorității, locuri publice	43%	100%
	Stradă (auto)	57%	-
Antecedente penale	Cu antecedente (inclusiv stinse)	12%	90%
	Fără antecedente	88%	10%
Studiile	Superioare	26%	90%
	Medii	74%	10%
Procedură specială	Art. 364 ¹ CPP, art. 80 CP	88%	100%

Mai mult de jumătate de cazuri de corupere activă, comise de bărbați, se referă la cazurile de mituire a agenților de patrulare, care au constatat încălcarea Regulamentului de Circulație Rutieră.

Este de menționat, că în majoritatea cazurilor, persoanele publice, cărora le-au promis sau oferit mita, au preîntâmpinat corupătorii despre faptul comiterii unei infracțiuni de corupere activă și riscul survenirii răspunderii penale, însă aceștia au ignorat preîntâmpinarea. Acest comportament inadecvat este condiționat de starea psiho-emoțională de stres al subiectului, dar și de nivelul său intelectual, care nu-i permite de fapt să evalueze corect

situația și riscurile. Evident, că un rol important îl joacă și faptul încrederii infractorului că oferta va fi acceptată de funcționar, astfel fiind evidențiată încă o problemă majoră – toleranța societății față de corupție.

Se atenționează, că anume „corupătorii” cel mai des acceptă procedura simplificată de examinare a cauzelor penale în instanțele de fond, la bărbați atingând rata de 88%, iar la femei de 100%. În același timp, rata achitărilor pe această categorie de infracțiuni este destul de joasă, constituind doar 3%. În aceste cazuri, de regulă, instanțele judiciare își motivează decizia prin erorile comise la administrarea probelor.

- **„Traficanții”**

Dispoziția art.326 Cod penal, caracterizează „traficantii” în sensul participării atât la acțiunile de vânzare, cât și de cumpărare a influenței, fiind evident că profilul traficantului de influență are trasături caracteristice subiecților de infracțiune atât a coruperii pasive, cât și coruperii active. Totodată, există și unele elemente asemănătoare ale traficantilor de influență ipotetică cu escrocii.

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătorei Chișinău (Buiucani) din 01 august 2019

*„ în perioada lunii ianuarie 2019, prin intermediul aplicației „Messenger”, fiind contactat de către ***** pe contul „Per Mis”, pe care plasase anterior anunțul cu privire la acordarea ajutorului în obținerea permisului de conduce susținând că are influență asupra unor persoane publice din cadrul Secției calificare conducătorilor auto a DÎTCCA a Agenției Servicii Publice și-i poate determina pe aceștia să acționeze în vederea susținerii probei practice și eliberării permisului de conducere categoria „B”, a pretins mijloace bănești în sumă de 300 euro, care conform ratei oficiale medii de schimb stabilite de BNM pentru acea perioadă constituia 5885,31 lei.*

*Tot el, ***** la 21 ianuarie 2019, ora 17:00, aflându-se pe b-dul Ștefan cel Mare, mun. Chișinău, în apropierea restaurantului „Macdonalds”, susținând că are influență asupra unor persoane publice din cadrul Secției calificare a conducătorilor auto a DÎTCCA Agenției Servicii Publice și-i poate determina pe aceștia să acționeze în vederea susținerii probelor teoretice și practice cu eliberarea permisului de conducere de categoria „B”, a pretins de la ***** mijloace bănești în sumă de 400 euro, care conform cursului oficial al BNM constituie 7820,44 lei.*

*Ulterior, la 25 ianuarie 2019, la solicitarea lui ***** , ***** i-a transmis o parte din banii preținși în sumă de 200 euro, care la solicitarea ultimului au fost schimbați în 3860 lei și depuși pe contul său deschis la BC „Moldindconbank” SA cu nr. *****.*

*Tot el, ... la 18 ianuarie 2019, prin intermediul aplicației „Messenger” fiind contactat de către ***** pe contul „Per Mis”, pe care anterior a plasat anunțul cu privire la acordarea ajutorului în obținerea permisului de conducere, susținând că are influență asupra unor persoane publice din cadrul Secției calificare a conducătorilor auto a DÎTCCA Agenției Servicii Publice și-i poate determina pe aceștia să acționeze în vederea susținerii probei practice și eliberării permisului de conducere de categoria „B”, a pretins mijloace bănești în sumă de 300 euro, care conform ratei oficiale medii de schimb stabilite de BNM pentru acea dată constituia 5868,15 lei.*

Astfel, inculpatului ***** i se impută că prin acțiunile sale intenționate, a săvârșit infracțiunea de trafic de influență, caracterizată prin pretinderea personal de bani, pentru sine de către persoană care susține că are influență asupra unei persoane publice, pentru al face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, infracțiune prevăzută la art. 326 alin. (1) din Codul penal.

La caz, procurorul prin ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu a înaintat învinuirea lui ***** în baza art. 326 alin. (1), art. 326 alin. (1), art. 326 alin. (1) din Codul penal. Ulterior, în cadrul cercetării judecătorești acuzatorul de stat, până la retragerea instanței în camera de deliberare, prin ordonanța din 17 iulie 2019, a recalificat încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului din art. 326 alin. (1), art. 326 alin. (1), art. 326 alin. (1) din Codul penal în art.art. 27, 190 alin. (1), art.art. 27, 190 alin. (1), art.art. 27, 190 alin. (1) din Codul penal.

Inculpatul ***** în cadrul ședinței de judecată a declarat că din luna noiembrie 2018, având probleme cu picioarele, stătea doar la pat în casă, între timp, neavând ocupație, însă având nevoie de bani, i-a venit această idee de a plasa un anunț în rețelele de socializare, precum că poate acorda ajutor la perfectarea permisului de conducere, contra unei sume de bani. Relevă că a deschis un site pe „Facebook”, unde a plasat un anunț, cu textul precum că poate acorda ajutor în eliberarea permiselor de conducere. Notează că în cauza dată sunt doar două părți vătămate cărora dorește să întoarcă banii, regretă foarte mult de cele întâmplate și promite că pe viitor nu va comite infracțiuni. Semnalează că recunoaște faptele încriminate și consideră că acestea urmau a fi calificate juridic conform art.190 alin.(1) și nu în baza art. 326 Cod penal. Insistă că nu a cunoscut și nici nu cunoaște vreo persoană din cadrul ÎS „CRIS „Registru” sau Agenția Servicii Publice, care ar putea fi influențată de el, inclusiv nu cunoaște nici o instituție publică care perfectează permise de conducere. Subliniază precum că contul „Per Mis” de pe „Facebook” a fost creat de el persoana. Relevă că din momentul de când a făcut contul sau adresat mai multe persoane, însă mulți înțelegeau că nu este adevărată ofertă și îl blocau, spuneau că costă mult mai mult și este greu de găsit.”

Examinând p.14.1 al Hotărârii Plenului CSJ nr.11 din 22.12.2014 „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție”, cu referire la dispoziția art.326 alin.(1) CP, influența făptuitorului asupra factorului de decizie poate fi reală (în ipoteza în care persoana “are influență”) sau ipotetică (în ipoteza în care persoana “susține că are influență”). În acest sens, se reiterează că în cazul escrocheriei remunerația este obținută ca urmare a manoperelor frauduloase, în timp ce în cazul traficului de influență, făptuitorul obține remunerația ca efect al promisiunii intervenirii pe lângă factorul de decizie, în ale cărei atribuții de serviciu intră soluționarea chestiunii de interes ale cumpărătorului de influență.

Instanța a reținut:

„Prin intermediul inducerii în eroare făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului, presupune în mod eronat că ultimul este îndreptățit a le lua. În astfel de situații nu se pune la îndoială că se lezează libertatea manifestării de voință, concretizată în facultatea persoanei de a adopta, în mod nestingherit, decizii privind dispunerea de bunurile care se află în posesia sa. Deși, în aparență, victima își transmite bunurile benevol către făptuitor, aceasta nu este decât o “prezentare scenică” făcută cu scopul de a demonstra celor din urmă (deseori, inclusiv “martorilor oculari” care fac parte din același grup infracțional) caracterul “legitim” al tranzacției efectuate.”

Instanța a hotărât:

„*****, născut la *****, se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.27, art.190 alin. (1) din Codul penal al RM (legată de tentativa de dobândire ilicită a bunurilor cet. *****) și în baza acestei norme, i se aplică pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an și 6 luni.

*****, născut la *****, se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.27, art.190 alin. (1) din Codul penal al RM (legată de tentativa de dobândire ilicită a bunurilor cet. Cheptenari Natalia) și în baza acestei norme, i se aplică pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an și 6 luni.

*****, născut la *****, se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.27, art.190 alin. (1) din Codul penal al RM (legată de tentativa de dobândire ilicită a bunurilor cet. Artin Dina) și în baza acestei norme, i se aplică pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an.

Conform art.84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabilit inculpatului ***** o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (ani) ani, cu ispășirea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal al RM, pedeapsa stabilită lui ***** prin prezenta sentință se suspendă condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani și nu va fi executată dacă condamnatul în termenul de probă nu va comite noi infracțiuni și prin purtarea exemplară și muncă cinstită va confirma încrederea acordată, totodată obligându-l pe ***** să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent. ”

Urmează de menționat că cauza penală (2019970024) în privința cet. ***** a parvenit la judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) la 04 martie 2019, primită în procedură la 04 martie 2019, iar sentința a fost integral pronunțată de judecătorul Olga Ionașcu la 01 august 2019. Totodată, în privința aceleiași persoane, în judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) în perioada 01.04.2019-25.10.2019 s-a examinat cauza penală nr. 2019030017 (judecător Tatiana Bivol).

Extras din sentința din 25.10.2019:

„***** se recunoaște vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (1) , 190 alin. (1), art. 190 alin. (1), 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod Penal al RM, numindu-i ca pedeapsă:

- pe art. 190 alin. (1) Cod penal al RM, (episodul cu partea vătămată *****), închisoare pe un termen de 6 (șase) luni.

- pe art. 190 alin. (1) Cod penal al RM, (episodul cu partea vătămată *****), închisoare pe un termen de 6 (șase) luni.

- pe art. 190 alin. (1) Cod penal al RM, (episodul cu partea vătămată *****), cu închisoare pe un termen de 6 (șase) luni.

- pe art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal al RM, (episodul cu partea vătămată *****), închisoare pe un termen de 1 (un) an.

Conform art. 84 CP RM pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor, de stabilit lui Matei Vasile 2 (doi) ani.

Conform art. 90 Cod Penal al R.Moldova, se suspendă condiționat executarea pedepsei cu închisoare în privința inculpatului Matei Vasile pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani. ”

Este evident că la pronunțarea sentinței, nu s-a ținut cont de condamnarea din 01.08.2019 și, respectiv, de prevederile alin.(4) art. 84 Cod Penal. În sentința din 25.10.2019 este indicat că ***** nu are antecedente penale. De menționat, că inculpatul nu s-a referit la comiterea altor

infracțiuni în aceeași perioadă de timp. Totodată, din conținutul sentinței din 01.08.2019 este evident că în perioada examinării cauzei nr.2019030017, inculpatul s-a aflat în stare de arest.

Extras din sentința din 01.08.2019:

*Instanța remarcă că în cazul anulării perioadei de probațiune, în termenul pedepsei se va include termenul reținerii și arestării inculpatului ***** de la 18 februarie 2019, ora 13:10 min. până la 01 august 2019 ora 12:10 min.*

Respectiv, organul de urmărire penală, cât și acuzatorii de stat pe cauza nr.2019030017, urmau să întreprindă măsuri pentru a stabili o astfel de circumstanță cum este arestul inculpatului pe altă cauză, precum și pentru prezentarea inculpatului în fața instanței. Drept urmare, un criminal s-a ales cu două sentințe de condamnare condiționată și o pedeapsă mai blândă decât prevede legea penală.

Revenind la explicațiile Hotărârii nominalizate ale Plenului CSJ, în p.4.2, se susține că “Pentru a reține la încadrare infracțiunea de trafic de influență (alin. (1) art.326 CP) în ipoteza unei influențe susținute, influența asupra factorului de decizie trebuie să fie credibilă și posibilă (la nivelul atitudinii psihice a făptuitorului). Aceasta înseamnă că la momentul pretinderii, acceptării ori primirii remunerației ilicite, făptuitorul nu are influență, însă acționează cu intenția de a exercita această influență în viitor asupra factorului de decizie, mizând pe anumite circumstanțe (de exemplu, făptuitorul mizează că după ce va deveni membru de partid, va putea să intervină asupra factorului de decizie pentru a-l influența, în virtutea colegialității). În cazul escrocheriei, făptuitorul, de asemenea, nu are influență asupra factorului de decizie, însă spre deosebire de trafic de influență, la momentul primirii recompensei, nu intenționează să obțină influența asupra factorului de decizie. Aceasta, acționează exclusiv cu intenția de a sustrage recompensa pe care i-o transmite cumpărătorul de influență.”

Studiu de caz

Extras din sentința judecătoreiei Bălți din 22 aprilie 2019

„*****, începând cu prima decadă a lunii octombrie 2017, în cadrul discuțiilor purtate cu cet. ***** a susținut că are influență asupra membrilor comisiei din cadrul Agenției *****, care în cazul dat sunt persoane publice, unde în scopul de a-i determina pe aceștia ca să adopte o decizie favorabilă în privința proiectului lui ***** de producere a energiei alternative și să-l desemneze pe ultimul drept câștigător în vederea beneficierii de sursele financiare a acestui proiect în sumă de 1500000 lei, a pretins de la nominalizatul mijloace bănești în sumă totală de 2000 euro, bani pe care***** i-a primit personal de la ***** în două tranșe,... mijloace bănești care la momentul transmiterii conform cursului valutar oficial stabilit de BNM constituiau în mediu suma de - 39000 lei.

Inculpatul*****, fiind audiat în cadrul examinării cauzei și fiind chestionat sub jurământ în conformitate cu prevederile art. art. 108, 364/1 Cod de procedură penală, vina în săvârșirea acțiunilor ilegale a recunoscut-o pe deplin, menționând că recunoaște fapta comisă precum este descrisă în rechizitoriu, probe suplimentare nu dorește să fie administrate.

*A menționat că banii în sumă de 2000 de euro i-a luat personal ca rezultat al influenței promise lui *****, iar de fapt nu cunoaște careva persoane publice din cadrul Agenției ***** din subordinea Guvernului Republicii Moldova.”*

La același compartiment, la fel, este necesar de indicat că în majoritatea cauzelor analizate nu au fost identificate persoanele „corupte” care urmau a fi influențate, chiar și pe dosarele examinate în procedură specială. Foarte puține sentințe conțin explicațiile inculpatului, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 CP, privind constatarea lipsei influenței și circumstanțele pe care a mizat.

În desenul și tabelul următor sunt prezentate datele pe categoriile de sex, vârstă, studii, antecedente, precum și caracteristica oferită de societate în privința traficantului de influență.

- vârstă medie de 30 ani;
- în special, polițiști și juriști din sectorul privat; neangajați în câmpul muncii;
- fraudează justiția, sfera serviciilor publice și autorizării activităților

- vârstă medie de 50 ani;
- neangajate în câmpul muncii; angajate în special în educație;
- atentează asupra buneii desfășurări a activității în sfera autorizării lucrărilor și domeniul serviciilor publice

Criteriu	Variabile	2019	
		Bărbați	Femei
Categorii de gen		72%	28%
Categorii de vârstă	18-29 ani	26%	8%
	30-39 ani	49%	32%
	40-49 ani	11%	12%
	50-59 ani	9%	40%
	60 ani +	5%	8%
Obiectul atentării	Autorități publice centrale	84%	73%
	Autoritatea publică locală	16%	27%
Locul comiterii	Edificiu autorității	13%	12%
	Stradă (auto)	48%	43%
	Loc de muncă	13%	5%
	Localuri publice	22%	40%
Antecedente penale	Cu antecedente (inclusiv stinse)	14%	32%
	Fără antecedente	86%	68%
Studiile	Superioare	56%	52%
	Medii	44%	48%
Procedură specială	Art. 364 ¹ CPP, art. 80 CP	72%	82 %

Sentințele examinate permit de a concluziona că anume traficantii de influență încearcă de a manevra în dependență de circumstanțele cauzei, devinind cu depozițiile și alegând versiunea favorabilă a infracțiunii comise în scopul absolvirii de răspunderea mai gravă.

De menționat că potrivit p.16 al Explicației Plenului CSJ nr.11 din 22.12.2014 „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție” - În cazul

în care traficantului de influență i se transmite remunerația ilicită, destinată nemijlocit nu doar acestuia, dar și factorului de decizie influențat (persoană publică sau persoană publică străină), pentru a-l determina să săvârșească anumite acțiuni, atunci cele comise de traficantul de influență vor fi calificate în baza la art.326 CP alin.(1) și art.42 alin.(5), precum și art.325 alin.(1) CP, adică trafic de influență și complicitate la corupere activă.

Astfel, este evident că acțiunile inculpaților, care au transmis o parte din remunerația ilicită persoanelor publice, urmau a fi încadrate suplimentar și potrivit prevederilor art. 325 Cod penal.

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătorei Drochia sediul Rîșcani din 19 septembrie 2019

„***** începând cu data de 18 februarie 2019, acționând prin înțelegere prealabilă și împreună cu *****, susținând că au influență asupra unor persoane politice din cadrul serviciului Vamal al Republicii Moldova în atribuțiile de serviciu a cărora intră constatarea și sancționarea contravențiilor și infracțiunilor în conformitate cu legislația în vigoare; desfășurarea activității operative de investigații în scopul depistării persoanelor culpabile de pregătirea și comiterea unor contravenții vamale, de contrabandă și de alte infracțiuni ce țin de competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal; participarea la elaborarea măsurilor de politică economică ce țin de trecerea mărfurilor peste frontiera vamală și aplică aceste măsuri, au săvârșit infracțiunea de trafic de influență de două sau mai multe persoane, urmate de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit în următoarele circumstanțe:

Astfel, ***** acționând în mod intenționat și din interes material, acționând prin înțelegere prealabilă și împreună cu *****, susținând împreună că au influență asupra unor persoane publice din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, neconcretizând din care Birou Vamal, Direcție sau Secție, au pretins ilegal de la ***** suma de 550 euro, pentru a organiza radierea din baza de date vamală gestionată de către Serviciul Vamal datele cu privire la automobilul de model „BMW 525”, anul producerii 2002 cu numere de înmatriculare *****, înregistrate în Cehia, astfel încât proprietarul mijlocului de transport să nu aibă probleme cu organele de drept pe teritoriul Republicii Moldova și pentru a nu fi pus în situația de a achita contravaloarea acestui mijloc de transport, urmând ca o parte din suma primită total și anume 300 euro să le revină lor, iar restul banilor în sumă de 250 euro să fie transmise persoanelor publice din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, care conform informației din baza de date a Serviciului Vamal la 15.03.2019 au înregistrat ieșirea din Republica Moldova a automobilului de model „BMW 525” cu numerele de înmatriculare *****, care de fapt nu a părăsit teritoriul Republicii Moldova și este dezasamblat la piese, prin urmare în așa fel fiind realizată influența promisă și obținut rezultatul scontat, bani care au fost acceptați și primiți personal de către ***** de la denunțator sub controlul Centrului Național Anticorupție la data de 22 februarie 2019, care conform cursului valutar oficial stabilit la acea zi de către Banca Națională a Moldovei constituie 10693 lei....

Drept consecință, acțiunile inculpaților ***** și ***** corect au fost încadrate conform prevederilor art.326 alin.(2) lit.b), d) Cod Penal, cu indicii de calificare: traficul de influență, adică pretinderea, acceptarea, primirea personal de bani, pentru sine sau alte persoane, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, pentru a-l face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, acțiuni săvârșite de către două persoane, urmate de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit.”

Cazul menționat, distinge anume această manevrare a traficantilor, unde se observă declarații aranjate în scopul de a nu fi atrase la răspundere pentru cumulul de infracțiuni. Acțiunile acestora, sunt tratate la limită, în special, în cazul când se presupune că o parte din remunerația ilicită este destinată persoanei publice.

2.3. Obiectul mitei și locul săvârșirii infracțiunii.

În 99% din cazuri, subiecții infracțiunilor de corupție urmăresc obținerea banilor, iar în restul 1% din cazuri – obținerea bunurilor sau altor avantaje. Mita promisă și pretinsă în cauzele de corupție, pe care a fost stabilită vinovăția inculpaților, a atins cifra de 13,6 mln lei. Totodată, dacă potrivit faptelor soluționate în 2018, infractorii operau, în mediu, cu mita de 57 072 lei sau echivalentul 2 876 Euro (cursul mediu 19,8442), atunci conform celor din 2019, valoarea medie a mitei a scăzut până la 51 346 lei sau 2 609 Euro (cursul mediu 19,6741).

În această ordine de idei, se evidențiază valoarea medie a mitei anume la traficantii de influență, care este cu mult mai mare decât valoarea medie în cazul coruperii active sau pasive. În opinia autorilor, este un fapt firesc și o reacție adecvată a corupților (subiecți ai art. 324 CP) la măsurile întreprinse de organele de drept. În circumstanțele unui pericol real de a fi identificate, tot mai puține persoane corupte pretind și primesc remunerările ilicite personal, în majoritatea cazurilor folosind serviciile traficantilor de influență. Această tendință a fost constatată și în anii precedenți.

Studiind dosarele din eșantion, s-a stabilit că majoritatea infracțiunilor de corupție pasivă depistate de organele de drept, sunt comise la locul de muncă. Totodată, crimele prevăzute de art.325-326 CP, de preferință, sunt săvârșite în stradă și locuri publice.

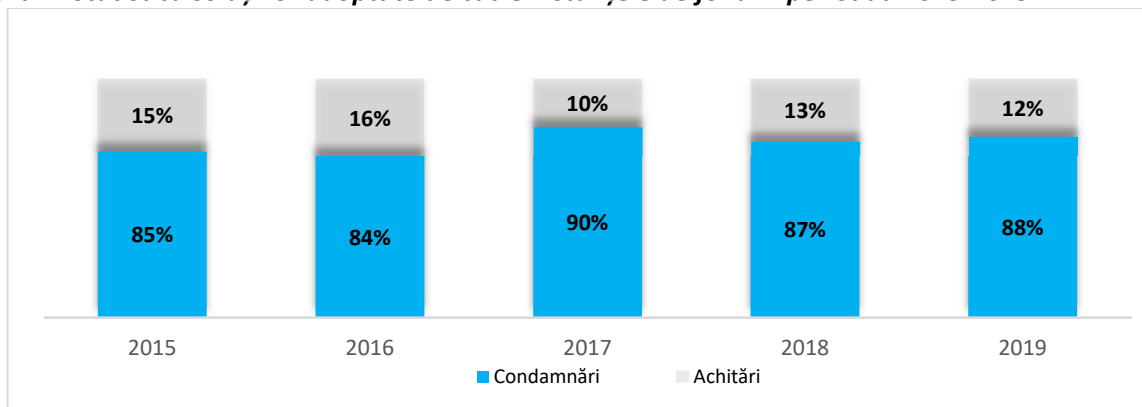
Ca și în anii precedenți, dacă bărbații încearcă să-și ascundă acțiunile infracționale săvârșindu-le în automobile sau stradă, atunci femeile găsesc edificiile mai sigure pentru comiterea infracțiunilor.

3. JUDECAREA CAUZELOR PE INFRACTIUNI DE CORUPȚIE.

3.1. Deciziile adoptate de către instanțele de judecată pe dosarele de corupție și celor conexe corupției.

Studiul a demonstrat că situația la compartimentul dat nu a deviat esențial. În mare parte, hotărârile judecătorești conțin argumentări complexe, inclusiv în partea ce ține de individualizarea pedepselor. În 88% din cazuri, instanțele au stabilit vinovăția inculpaților, pronunțând sentințe de condamnare și încetare pe temeuri de nereabilitare. În alte 12%, instanțele au pronunțat sentințe de achitare a persoanelor cu reabilitarea acestora.

Figura.2. Statistica soluțiilor adoptate de către instanțele de fond în perioada 2015-2019

3.2. Încadrarea juridică definitivă a infracțiunilor

În mare parte, acțiunile inculpaților, cu care aceștia au fost trimiși în judecată, a fost menținută și de către instanța de fond. Studiul denotă și faptul că majoritatea persoanelor, ajunse pe banca acuzaților, sunt găsite vinovate de instanțele de judecată, care aproximativ în fiecare al 9-lea din 10 cazuri au adoptat sentințe de condamnare.

3.2.1. Efectele neconstituționalității „intereselor publice sau” (art.327 alin.1 din Codul Penal).

De menționat, că pe cauzele penale privind învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin. (1) Cod Penal, a fost constatată cea mai mare rată de achitare a persoanelor sau încetarea procesului penal. Se menționează, că nici unul din acuzați nu a acceptat procedura simplificată de examenare a cauzei, inculpații pentru abuz de servicii solicitând aplicarea prevederilor art.364/1 CPP, doar în cazul acuzării în temeiul art. 327 CP, alin. (2).

Instanțele judiciare, de preferință, și-au motivat sentințele conducându-se de Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.17. Totodată, în unele cazuri instanțele au considerat că neconstituționalitatea sintagmei a avut ca efect lipsa faptului sau elementelor infracțiunii prevăzute de art.327 Cod Penal și au pronunțat sentințe de achitare, iar în altele, survenirea unor circumstanțe ce exclude tragerea la răspundere penală, pronunțând sentințe de încetare a procesului penal.

(Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 33 din 07.12.17, a fost decis: „se admite parțial excepția de neconstituționalitate. Se declară neconstituțional textul „**intereselor publice sau**” din alineatul (1) al articolului 327 și de la litera d) din alineatul (2) al articolului 361 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002”)

Studiu de caz.

Extras din sentința Judecătorei Edineț, adoptată la 05 februarie 2019.

„Din considerentele enunțate și ținând cont de faptul că prin hotărârea Curții Constituționale RM a fost declarat neconstituțional textul „**intereselor publice sau**” din alineatul (1) art.327 CP RM, iar careva persoane juridice nu au fost recunoscute în calitate de parte vătămată sau parte civilă, precum și faptul că în cazul dat nu s-a probat existența scopului

*infracțiunii (latura subiectivă), existența semnelor laturii obiective a infracțiunii, instanța ajunge la concluzia că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal în toate cele 14 episoade invocate în rechizitoriu, iar încălcarea admisă de *****, care nu a depistat neajunsurile la îndeplinirea foilor interbus nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale or legiuitorul prevede și alte forme de răspundere, cum ar fi cea disciplinară. ”*

Instanța hotărăște:

*„A-1 achita pe XXXXXXXXXX, născut la XXXXXXXXXX, domiciliat în or. *****, IDNP XXXXXXXXXX, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 327 alin. (1), 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); 327 alin. (1); Cod Penal al Republicii Moldova, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. ”*

Studiu de caz.

Extras din sentința Judecătorei Edineț, adoptată la 14 iunie 2019.

*„Analizând învinuirea adusă inculpatului ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal RM, și luând în considerație faptul că potrivit Hotărârii Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal, nr. 33 din 07.12.2017, a fost declarat neconstituțional textul “intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 327 Cod Penal RM, iar prin Decizia Consiliului comunal Vălcineț nr. 7/3 din 08.08.2017, Consiliului a decis că în rezultatul infracțiunilor comise de *****, Primăriei ***** nu a fost cauzat prejudiciu considerabil, instanța de judecată ajunge la concluzia că fapta inculpatului *****, nu constituie o infracțiune, dar constituie o contravenție, instanța, urmând de a înceta procesul penal, în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de Procedură Penală RM, încadrând acțiunile inculpatului ***** în baza art. 312 Cod Contravențional RM, cu următoarele semne de calificare - Folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.*

În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (2) CPP RM, în cazul prevăzut în art. 332 alin. (2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional al Republicii Moldova.”

Instanța hotărăște:

*„A înceta procesul penal privind învinuirea lui *****, născut la data de *****, IDNP *****, cu domiciliul în s. Vălcineț, rl. Ocnița, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal al Republicii Moldova în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de Procedură Penală RM. ”*

3.2.2. Aplicarea neuniformă a legislației procesual penale.

Studiul denotă cazuri de aplicare eronată a prevederilor legislației procesual penale la judecarea cazurilor de corupție. Un caz special, se regăsește în sentința judecătorei Ustia, r-nul Dubăsari din 12.08.2019.

Studiu de caz.

Extras din sentința Judecătorei Ustia, Dubasari, adoptată la 12 august 2019.

*„ Caraman *****, în perioada de timp 09.08.2017 - 11.08.2017 purtând mai multe discuții telefonice cu Roșca *****, posesor al mijlocului de transport de model Renault Premium de*

culoare roșie cu nr. ***** și remorca *****, au convenit că în schimbul sumei de 200 lei, primite în calitate de mită, pentru fiecare traversare, ***** nu va reflecta în sistemul informațional al Serviciului Vamal, traversarea de către Roșca *** cu autocamionul gol a postului vamal intern V*****, situat r-nul *****, s. *****.

Astfel, la 11 august 2017 la ora 23:50, Nicolaev *****, fiind angajat al Ministerului Afacerilor Interne, fiind coleg de post cu Caraman *****, aflându-se la serviciu în cadrul postului vamal intern V*****, situat r-nul *****, s. *****, verificând, odată cu traversarea postului, respectarea legislației de către mijlocul de transport de model Renault Premium de culoare roșie cu nr. ***** și remorca *****, condus de către Roșca ***** a.n. *****, a primit de la acesta pentru inspectorul Caraman *****, mijloace bănești și anume 200 lei. În continuare Nicolaev *****, în dimineața zilei de 12.08.2017 a transmis mijloacele bănești, 200 de lei primite de la Roșca *** a.n. ***** inspectorului Caraman *****, fiind asigurat că este o restituire de datorie din partea lui Roșca *** a.n. *****”.

Potrivit conținutului sentinței, cauza penală a fost expediată în judecată, pe acest episod fiind puși sub acuzare atât persoana publică (în temeiul art.324, alin.(4) Cod Penal), cât și corupătorul (în temeiul art.325, alin.(1) Cod penal).

Instanța hotărăște:

„**Se recunoaște vinovat Caraman *****, pe episodul din 11.08.2017 cu Roșca *****, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(4) CP, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1500 unități convenționale, ceia ce constituie suma de 75 000 (șaptezeci și cinci mii) lei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de 4 (patru) ani.**

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, se va aplica inculpatului Caraman ***** pedeapsă definitivă sub formă de amendă în mărime de 2000 (două mii) unități convenționale, ceia ce constituie suma de 100 000 (una sută mii) lei cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de 5 (cinci) ani.....

Se achită Roșca *** în baza învinuirii aduse de comitere a infracțiunii prevăzute de art.325 alin.(1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.”**

Extras din sentința Judecătoriei Ustia, Dubasari, adoptată la 12 august 2019.

„Deși acuzarea pledează pentru condamnarea inculpatului Roșca *****, considerînd că vina lui pe deplin a fost probată în cadrul cercetării judecătorești, instanța de judecată ajunge la concluzia că inculpatul Roșca ***** urmează a fi achitat de învinuirea adusă în comiterea infracțiunii prevăzute de art.325 alin.(1) Cod penal, având la bază următoarele rațiuni.

În conformitate cu art.93 alin.(3) și (4) CPP, (1) probele sînt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. (4) datele de fapt obținute prin activitatea special de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.

Potrivit art.132⁵ alin.(9) CPP, judecătorul de instrucție poate dispune, prin încheiere motivată, folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta doar dacă infracțiunea săvârșită este de același gen sau în privința

infracțiunilor de terorism, crimă organizată sau infracțiunilor ce atentază la securitatea statului, dar nu mai târziu de 3 luni din momentul obținerii informației.

În conformitate cu art.251 alin.(1) CPP, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluiași act.

La 06.10.2017 a fost intentată cauza penală nr.***** în baza art.325 alin.(1) Cod penal pe faptul coruperii active de către Roșca ***** a inspectorului vamal Caraman *****(f.d.2, Vol.I). Tot la 06.10.2017 cauza penală nr.***** a fost conexată la cauza penală nr.***** , pornită în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal în privința lui Caraman ***** (f.d.5-6, Vol.I).

Legea procesual penală foarte clar stabilește că folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală poate fi dispusă doar de judecătorul de instrucție printr-o încheiere motivată în termen de 3 luni din momentul obținerii informației. La materialele cauzei o astfel de încheiere nu se regăsește.

Totodată, faptul că cauza penală nr.***** , în baza art.325 alin.(1) Cod penal, la 06.10.2017 a fost conexată la cauza penală nr.***** , nu înseamnă că toate mijloacele de probă obținute în ultima pot fi folosite și pe învinuirea în baza art.325 alin.(1) Cod penal. Oricum rămâne valabilă soluția că pe învinuirea în baza art.325 alin.(1) Cod penal pot fi folosite doar datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații începând cu 06.10.2017.

Astfel, în lipsa rezultatelor proceselor-verbale de examinare a rezultatelor MSI, unicele împrejurări stabilite în instanța, cu referire la învinuirea adusă în baza art.325 alin.(1) Cod penal lui Roșca Serghei, sunt următoarele:

- declarațiile martorului Nicolaev ***** , care a menționat că pe 11.08.2017, fiind la serviciu, în timpul nopții, un șofer a unui camion i-a dat 200 lei pentru a-i transmite lui ”Andrian”, însă el nu poate spune dacă acea persoană este sau nu prezentă în sala de judecată;

- declarațiile inculpatului Roșca ***** , care a menționat că cu ocazia trecerii postului vamal intern nu a oferit nici o sumă de bani pentru neînregistrarea în baza de date;

- declarațiile inculpatului Caraman ***** , care a menționat că a primit dimineața de la Nicolaev ***** 200 lei, însă crezând că sunt de la ofițerul care îi era dator;

- ridicările înregistrărilor video de la postul vamal intern V***** din noaptea 11.08.2017 spre 12.08.2017, din care se observă că într-adevăr Roșca ***** a traversat cu camionul postul, însă nu e clar dacă a transmis sau nu careva sume de bani polițistului Nicolaev ***** , care i-a verificat mijlocul de transport.

În baza împrejurărilor relevante și ținând cont de principiul prezumției nevinovăției, potrivit căruia o condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, instanța de judecată ajunge la concluzia că acuizarea n-a prezentat probe necesare pentru a se dovedi, în condițiile legii, dincolo de orice dubiu rezonabil, comiterea de către Roșca ***** a faptei care i se incriminează.

Potrivit art.390 alin.(1) pct.1) CPP, sentința achitare se adoptă dacă: 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Astfel, Roșca ***** , învinuit de promisiunea, oferirea și darea personal unei persoane publice de bunuri, ce nu l se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni contrare funcției sale, adică, adică de comiterea infracțiunii prevăzute de art.325 alin.(1) Cod penal, urmează a fi achitat pe motivul că nu s-a constatat faptul infracțiunii.”

Conform sentinței expuse, persoana publică a fost recunoscută vinovată de infracțiunea imputată, iar corupătorul achitat, pe motivul **neconstatării existenței faptei infracțiunii**. Analiza sentinței, constată că motivarea instanței nici într-un caz nu explică hotărârea adoptată.

Astfel, instanța exclude din probatoriu un sir de elemente de fapt, însă menționează probele - „*unicile împrejurări*” stabilite în instanță, care, de fapt, confirmă transmiterea unei sume de bani de către un șofer unui ofițer vamal pentru altul (coleg).

Respectiv, **se confirmă faptul infracțiunii de corupere activă, în special în condițiile când instanța însăși condamnă ofițerul vamal pentru corupere pasivă pe faptul primirii acestor sume de bani.**

Dacă instanța considera necesară absolvirea lui Roșca **** de răspundere penală din lipsa de probe ce-i confirmă vinovăția, urma să-și motiveze soluția în temeiul altor norme, deoarece comiterea faptei deja a fost confirmată prin condamnarea „coruptului”, dar nu să divizeze logica propriei sentințe, constatând soluții diametral opuse pe același caz.

3.2.3. Încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților prevăzute de art.256 Cod Penal.

Instanțele de judecată nu în toate cazurile indică în sentință prin ce metodă specială a fost efectuată estorcarea, reducându-se doar la formula că inculpatul a primit remunerarea necuvenită (expusă de către Plenul Curții Supreme de Justiție în hotărârea nr.11 din 22.12.2014, cu ulterioarele modificări).

La pct. 3.4 din HP CSJ nr.11 din 22.12.2014 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție, se indică faptul că extorcarea, ca modalitate normativă a faptei prejudiciabile, poate fi realizată prin una din următoarele modalități faptice:

- punerea victimei în situația care o determină să-i transmită coruptului remunerația ilicită, pentru a preîntâmpina producerea efectelor nefaste pentru interesele legitime sau ilegite ale victimei;
- amenințarea cu lezarea intereselor legitime sau ilegite ale victimei (nu lezarea efectivă), în cazul în care aceasta nu-i transmite coruptului remunerația ilicită;
- nesatisfacerea solicitării victimei, astfel încât aceasta este nevoită să transmită remunerația ilicită către corupt, pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale victimei.

Studiu de caz.

Extras din sentința Judecătorei Chișinău, adoptată la 01 martie 2019.

„... în perioada anilor 2014 - 2017, în urma înțelegerii cu reprezentanții SRL ”3M-Farm” și ”IM Vinamex” SRL, fiind informată de ultimii despre efectele medicamentelor promovate, urmărind scopul obținerii pentru sine a unei remunerații sau a altor avantaje patrimoniale, a estorcat de la aceștia sume de bani și bunuri, care urmau a fi achitate lunar, pentru prescrierea medicamentelor comercializate de companiile menționate, pacienților ce vor fi examinați de către aceasta în exercițiu funcțiunii.

Astfel, în luna februarie 2015, *****, acționând conform planului stabilit, în urma prescrierii medicamentului Apo-Esomeprazole comp. film.40 mg N10x3 și Mekomorivital F*20

cps, promovat de către companiile farmaceutice SRL "3M-Farm" și "ÎM Vinamex" SRL, a fost remunerată de reprezentanții companiei "IM Vinamex" SRL, aflați în subordinea lui Vasileva Irina, cu suma de 200 lei, bani ce nu i se cuvin.

*Tot *****, în luna martie 2015, continuându-și acțiunile infraționale, urmărind același scop de cupiditate, ca rezultat a prescrierii în rețetă pacienților a medicamentului Apo-Esomeprazole comp. film. 40 mg N10x3 și Mekomorivital F *20 cps, promovat de către companiile farmaceutice SRL "3M-Farm" și "ÎM Vinamex" SRL, a fost remunerată de reprezentanții companiei "IM Vinamex" SRL, aflați în subordinea lui Vasileva Irina, cu suma de 300 lei, bani ce nu i se cuvin...*

*...Tot *****, în perioada lunii ianuarie 2017, continuându-și acțiunile infraționale, urmărind același scop de cupiditate, ca rezultat a prescrierii pacienților în rețetă a preparatului „VIUSID”, promovat de către companiile farmaceutice SRL "3M-Farm" și "IM Vinamex" SRL, a fost remunerată de reprezentanții companiei SRL "3M-Farm", aflați în subordinea lui Vasileva Irina, cu suma de 200 lei, bani ce nu i se cuvin. Ca rezultat al acțiunilor lui Eșanu Alexandra a fost remunerate ilicit cu suma de 6700 lei de către reprezentanții companiei SRL "3M-Farm" și "IM Vinamex" SRL.*

*Inculpata ***** în ședința de judecată s-a recunoscut vinovăția integral în faptele indicate în rechizitoriu, solicitând ca judecată să se petreacă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală asupra cărora nu are obiecții și nu solicită administrarea de noi probe, în scris care a fost acceptat de instanța de judecată. Explicând că, activează în calitate de gastrolog din anul 1994, în prezent activează în AMT CCD Ciocana. În virtutea atribuțiilor în calitate de medic prescrie tratamentul medical pacienților, eliberând rețeta respectivă. Aproximativ în perioada martie 2015- mai 2016, în biroul de serviciu s-a prezentat o persoană de gen masculin, pe nume Alexandru, numele de familie nu îl cunoaște, care i-a comunicat că este reprezentant medical de la SRL "Vinamex", companie care importă medicamente, mai mult din țările asiatice. Alexandru i-a propus indirect să propună la pacienți prin prescripție preparatul Hepaphil și Meco-morivital, totodată i-a sugerat că în dependență de realizarea produsului, va beneficia de un bonus (nefiind specificat modul, dar a spus că va rămâne mulțumită). Acesta i-a prezentat prospectele cu informația despre preparate, totodată comunicând că ele sunt certificate și realizate în farmaciile din RM. Bazându-se pe încrederea și participând la diverse congrese medicale, inclusiv cu specialiști din alte țări, aceste produse au fost recomandate. Plus la toate i-a inspirat încredere, deoarece produsele erau realizate în farmacii, iar firma activa de mai bine de 10 ani pe piața din Republica Moldova. Astfel, în scopul obținerii unui beneficiu, a acceptat să indice printre celelalte preparate prescrise de la alți producători, inclusiv și medicamentele companiei SRL "Vinamex", și SRL "3M-Farm".*

Concretizează că, produsele le indica în rețeta pacientului, pentru a fi procurate din farmacia, pacienții singuri le procurau unde le găseau. Reprezentanții SRL "Vinamex", îi aducea plicuri cu mijloace bănești din procentul produs din realizarea preparatului. Sumele au variat în dependență de vânzări. O sumă exactă nu o poate comunica, deoarece a trecut mult timp. Nu ține minte când reprezentanții companiei au fost ultima dată să-i transmită careva remunerări din vânzările produselor, deoarece nu a dus o evidență. Cu excepția mijloacelor bănești, alte bunuri sau servicii nu a primit. Din contul companiei SRL "Vinamex", nu a fost la careva seminare peste hotarele țării, nici nu cunoaște conducerea companiei, dar din discuții cu reprezentanții a înțeles că persoana care conduce compania este din Vietnam și că deține farmaciile Orient. Concretizează că, în afară de Alexandru, în calitate de reprezentanți ai SRL "Vinamex", au mai fost o persoană pe nume Ivan și Irina, care i-au adus și plicurile cu banii, alte careva date nu deține.

Referitor la produsele "Apo-Esomeprazole", "Hepaphil" și "Mekomorivital", prescrise persoanelor de către medic, nu poate să comunice dacă acestea erau cu termen de valabilitate trecut, din motiv că fizic nu le-a văzut. De facto ele erau realizate în farmacii, deci răspunderea

pentru valabilitatea produsului, după părerea ei trebuia să și-o asume comerciantul. De cele comise sincer se căiește și conștientizează că nu va mai săvârși asemenea fapte...”

De menționat, că doar inițial în textul descrierii faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat, se indică **estorcarea**, dar sub o formă foarte stranie - ... *în urma înțelegerii cu reprezentanții SRL ”3M-Farm” și ”IM Vinamex” SRL, fiind informată de ultimii despre efectele medicamentelor promovate, urmărind scopul obținerii pentru sine a unei remunerații sau a altor avantaje patrimoniale, a estorcat de la aceștia sume de bani și bunuri, care urmau a fi achitate lunar...*

Din învinuire nu este înțeles prin ce modalitate faptică s-a realizat extorcarea. Dimpotrivă, se presupune că a fost o înțelegere. Mai mult ca atât, din declarațiile inculpatului este evident că necătând la recunoașterea vinei și acceptarea procedurii simplificate, acesta a negat estorcarea, adică segmentul primordial al infracțiunii prevăzute de art.256 Cod penal.

Urmează de subliniat, că pe cazurile primirii remunerărilor ilicite de către persoanele ce activau în domeniul medical de la reprezentanții companiilor ”3M-Farm” SRL și ”IM Vinamex” SRL, au fost expediate în instanțele de judecată mai multe cauze penale. Este interesant faptul că toate persoanele, care au recunoscut acuzarea adusă și au acceptat procedura simplificată de examinare potrivit prevederilor art.364/1 CPP, au fost condamnate. În același timp, în privința persoanelor, ce nu au recunoscut vina, procesul penal a fost încetat pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută de art.315 Cod Contravențional, *anume, din motivul că nu a fost reținut faptul estorcării.*

4. PROCESUL DE INDIVIDUALIZARE A PEDEPSELOR.

Conform prevederilor art.75 Cod Penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale ale aceluiași cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Din analiza sentințelor rezultă că instanțele, în mare parte, argumentează mult mai detaliat individualizarea pedepselor inculpaților. Totuși, sunt înregistrate cazuri când instanțele continue să invoce că circumstanțele ce atenuează răspunderea penală sunt lipsa antecedentelor penale ori faptul că persoana nu este la evidența narcologului sau psihiatrului. Pentru persoanele publice,

aceste circumstanțe nu sunt relevante, deoarece legea serviciului public prevede cerințe obligatorii pentru a fi numite sau promovate în funcții publice. Totodată, acestea trebuie să manifeste comportament ireproșabil și să nu aibă antecedente penale.

Analiza a identificat și erori comise la aplicarea prevederilor art.78 CP, care stabilește efectele circumstanțelor atenuante și agravante, precum și la stabilirea circumstanțelor excepționale ale cauzei și aplicarea art.79 CP.

4.1. Aplicarea pedepsei mai blânde (art.79 Cod Penal).

Studiul a constatat că numărul de cazuri de aplicare a prevederilor art.79 CP pentru infracțiunile de corupție este constant. Conform studiilor precedente, se constată că în anul 2014 aplicarea pedepsei mai blânde a avut loc în 7% din cazuri, iar în anul 2018 - în 2% din cazuri. Actualmente, numărul cazurilor de aplicare a prevederilor art.79 Cod Penal, de asemenea, reprezintă 2% din numărul total de cazuri analizate.

De menționat, că în pct.11 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei” este indicat că în conformitate cu art.79 Cod Penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, *se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.*

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătorei Edineț din 25.09.2018.

„...Circumstanțe atenuante conform prevederile art.76 CP sunt contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, recunoașterea vinovăției.

Circumstanțe agravante conform prevederile art. 77 CP nu sunt...

*Conform art. 16 alin.(2) CP, infracțiunea imputată lui *****, este una gravă, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. În cazul dat conform art. 364/I alin.(8)CPP, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunități și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.*

Luând în considerație persoana vinovatului, și caracterul crimei săvârșite, starea familiară și materială, instanța de judecată găsește posibil de ai aplica o pedeapsă sub formă de amendă.

Potrivit art. 78 alin. (2) CP al Republicii Moldova, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată.

Ceea ce ține de pedeapsă complementară și anume privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, prevăzută în partea specială a art. 326 alin. (2) lit. b) CP RM, instanța de judecată consideră, în cazul dat ca fiind o situație excepțională ce permite **în baza art. 79 CP al RM de a nu-i aplica inculpatului pedeapsă complementară obligatorie.**

Potrivit, art. 79 alin. (1) CP al RM, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Poziția acuzării privind stabilirea pedepsei penale sub formă de amendă este justificată, deoarece ***** anterior nu a fost condamnat, infracțiunea comisă de el face parte din categoria infracțiunilor grave, inculpatul nu este angajat în câmpul muncii, se caracterizează pozitiv.

Apreciind categoria și termenul pedepsei ce urmează să-i fie stabilite lui ***** instanța de judecată luând în considerație cerințele art. 75 CP RM, circumstanțele cauzei, comportarea inculpatului în timpul și după consumarea infracțiunii, ajunge la concluzia că față de inculpat necesită a fi aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, **conform art. 79 alin. (1) Cod penal stabilindu-i mărimea amenzii sub limita minimă,** prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, iar în baza art. 78 Cod penal fără aplicarea pedepsei complementare.”

Instanța hotărăște:

„Pe ***** de-l recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) CP cu aplicarea unei pedepse, în baza art. 79 Cod penal, sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale în sumă de 25000 (douăzeci și cinci mii) lei fără aplicarea pedepsei complementare.”

În partea descriptivă a sentinței, instanța s-a referit la circumstanțele atenuante stabilite, precum, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii și recunoașterea vinovăției. Ulterior, instanța se referă la o situație excepțională ce permite aplicarea art.79 Cod penal pentru a nu-i aplica inculpatului pedeapsa complementară obligatorie, iar apoi, după text, **ajunge la concluzia că față de inculpat necesită a fi aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, conform art.79 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i mărimea amenzii sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, iar în baza art.78 Cod penal - fără aplicarea pedepsei complementare.**

În final, se observă ca aceleași circumstanțe sunt luate în considerație și la aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod Penal, și la stabilirea pedepsei potrivit art.79 Cod Penal, precum și la aplicarea prevederilor art.78 Cod Penal, astfel, aceleași situații de drept fiindu-i acordată o dublă valență juridică.

În același timp, urmează de menționat poziția Plenului Curții Supreme de Justiție, care, conform p.11 al Hotărârii nr.8 din 11.11.2013 “Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, indică că „în conformitate cu art.79 CP, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

În spiritul acestei norme penale, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sânt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale...

În cazul în care sancțiunea normei penale prevede atât pedeapsa principală, cât și cea complementară ca obligatorii, aplicarea art.79 alin.(1) Cod penal privitor la ambele pedepse se apreciază ca o individualizare greșită a pedepsei contrar prevederilor legale.” (!)

Se menționează că instanța așa și nu s-a referit la concret, care circumstanțe au fost considerate excepționale.

4.2. Suspendarea executării pedepsei (art.90 Cod Penal).

Conform art.90 alin.(1) Cod Penal, dacă la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, cu indicarea obligatorie în hotărâre a motivelor condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei.

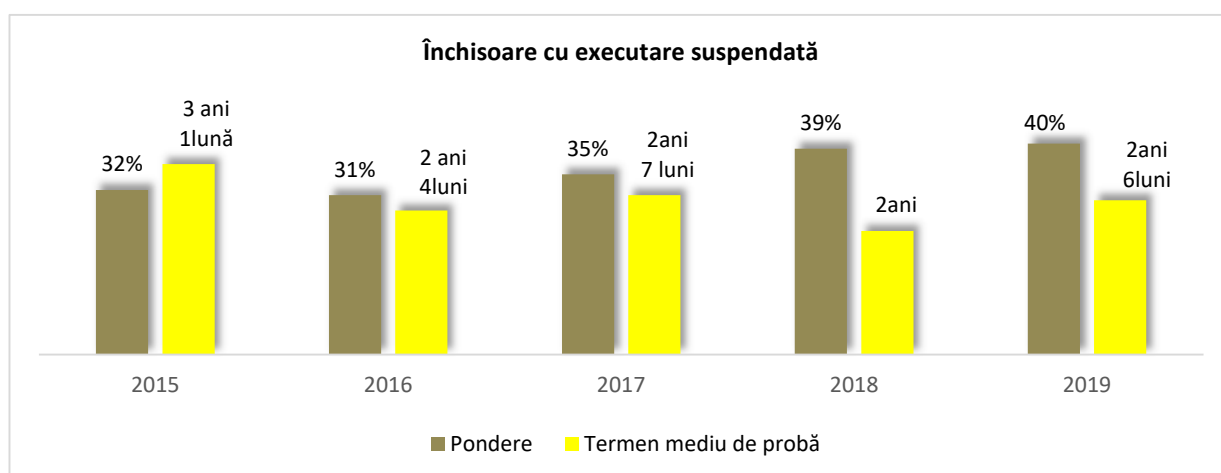
Aceeași obligațiune a instanței, despre necesitatea motivării sentinței în cazul aplicării unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, rezultă și din conținutul prevederilor art.394 alin.(2) pct.3) Cod de Procedură Penală.

Mai mult ca atât, după cum s-a menționat, suspendarea condiționată poate fi dispusă doar persoanelor care au fost condamnate la închisoare, stabilindu-le un anumit termen de probă. Concomitent, în conformitate cu prevederile art.90 Cod penal alin.(6), instanța le poate obliga să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent, să nu frecventeze anumite locuri, să participe la programe probaționale și alte obligații prevăzute de lege.

Pe parcursul anului 2019, închisoarea cu *executare suspendată* a fost aplicată în 40% din cazuri. Termenul închisorii a constituit în mediu 1 an și 10 luni, iar termenul de probă a constituit în mediu 2 ani și 6 luni.

Datele figurei 3 denotă faptul că numărul condamnărilor cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este puțin în creștere.

Figura. 3. Descifrarea datelor condamnării cu executare suspendată în perioada 2015-2019

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătorei Drochia sediul Râșcani din 01.11.2019.

„... acțiunile inculpatului Prodan ***** corect au fost încadrate conform prevederilor art.325 alin.(1) Cod penal – cu următoarele semne calificative: promisiunea, oferirea și darea, personală, unei persoane publice, de bunuri sub formă de mijloace bănești ce nu i se cuvin, pentru aceasta, pentru a îndeplini acțiuni contrar exercitării funcției sale...”

Sanctiunea art. 325 alin.(1) Cod penal, prevede pedeapsa închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, care prin prisma art.16 alin.(4) Cod penal, se califică drept infracțiune **gravă**.

La individualizarea pedepsei, instanța ține cont că, Prodan ***** a comis o infracțiune gravă, de corupere, cu intenție, la fel, ține cont de personalitatea acesteia, care la locul de trai se caracterizează satisfăcător, anterior nu a avut atingeri cu legea penală (f.d.73), este încadrat în câmpul muncii, căința sinceră, vârsta acestuia. Circumstanțe agravante conform prevederilor art.77 Cod penal, nu s-au stabilit, acuzatorul de stat în rechizitoriu nu a indicat existența circumstanțelor agravante (f.d.104)...

Potrivit art. 78 alin. (1) lit. b) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează, dacă se aplică amenda, aceasta se poate coborî până la limita de jos;

Potrivit prevederilor art. 64 alin. (3) din Cod penal, mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale.

Prin urmare, instanța conchide, că în privința inculpatului ***** este posibilă în condițiile aplicării unei pedepse sub formă de închisoare cu suspendarea executării pedepsei, prin care se poate acorda șansa corectării fără a fi izolat de societate prin suspendarea condiționată a executării pedepsei cu acordarea unui termen de probațiune în condițiile prevederilor art.90 Cod

penal, cu amendă în limitele sancțiunii prevăzute de art. 325 alin. (1) din Codul penal și ținând cont de prevederile alin. (8) art. 364/1 Cod de procedură penală, precum și de prevederile art. 78 alin. (1) lit. b) din Cod penal. ”

Instanța hotărăște:

„Se recunoaște vinovat *****, născut la *****, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 325 alin. (1) Cod penal cu aplicarea prevederilor art.364/1 alin.(8) Cod de procedură penală și art. 78 alin. (1) lit. b) din Cod penal în baza acestor Legi se stabilește acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen 2(doi)ani cu amendă **în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale**, ce constituie 25000,00 (douăzeci și cinci mii,00) lei.

În temeiul art.90 Cod Penal instanța dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate față de ***** pe un termen de probațiune de 1 (unu) an, dacă nu va săvârși o nouă infracțiune îndreptățind prin comportare exemplară încrederea ce i s-a acordat. ”

Este evident că instanța a luat în considerație aceleași circumstanțe la aplicarea prevederilor art.364/1 Cod Penal, la stabilirea pedepsei potrivit art.78 Cod Penal, cât și la aplicarea prevederilor art.90 Cod Penal al R. Moldova.

Totodată, a fost eronat aplicată legea penală la individualizarea pedepsei.

Conform p. 10 al Hotărârii nr.8 din 11.11.2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție - „Reducerea pedepsei în cazurile prevăzute de lit.a) sau b) (art.78) trebuie să fie în raport cu numărul circumstanțelor atenuante stabilite de instanța de judecată. O pedeapsă, reduasă până la minimul prevăzut de sancțiune, se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art.76 Cod penal.

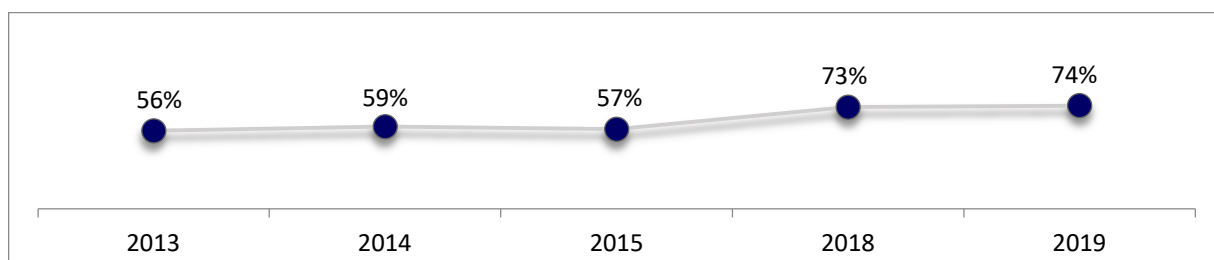
În cazul în care instanța de judecată a constatat circumstanțe atenuante și a redus pedeapsa, după caz, până la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică.”

Se evidențiază faptul, că instanța a stabilit pedeapsa **sub limita minimă a sancțiunii art.325 alin.(1) Cod penal**, deoarece, chiar și în cazul aplicării prevederilor art.364/1 CPP, pedeapsa cu amendă urma a fi aplicată în limitele de la 1500 la 3000 unități convenționale, limita minimă constituind 1500 unități convenționale. Totodată, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, **se admite numai în temeiul art.79 Cod Penal**, în cazul existenței circumstanțelor excepționale.

4.3. Procedura specială de judecare a cauzelor.

În 74% din cazurile pe care a fost stabilită vinovăția inculpaților, instanțele de fond au efectuat examinarea cauzei în procedura specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și în baza acordului de recunoaștere a vinovăției (art.364¹ CPP și art.80 CP).

Figura nr.4 Evoluția de judecare a cauzelor în procedură specială.

Astfel, se constată o creștere nesemnificativă a numărului cauzelor de judecare a persoanelor în procedură specială, care în anul 2019 ajunge aproximativ la $\frac{3}{4}$ din cazuri.

De menționat, că procedura de judecare a cazurilor pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală (art.364¹ CPP) se aplică la toate categoriile de gravitate a infracțiunilor și reducerea pedepsei are loc atât la limita maximă cât și la limita minimă a sancțiunii prevăzute de lege pentru infracțiunea respectivă. Astfel, procedura judecării cauzelor pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală creează o situație mult mai favorabilă persoanelor în privința cărora se judecă cauza, deși garanțiile procedurale sunt asigurate mai bine la procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.

Utilizarea ambelor proceduri speciale de judecare a cauzelor va permite pe viitor în egală măsură reducerea timpului și a cheltuielilor statului pentru actul de justiție, ceea ce va da posibilitate organelor de urmărire penală și a instanțelor de a acorda o atenție mai mare proceselor de judecată în procedură generală.

Studiu de caz

Extras din sentința judecătoreiei Chișinău din 04 februarie 2019

*„... În conformitate cu art. 338, **364/1**, 384-395, 397 CPP RM, instanța condamnă:*

*Pe ***** a declara vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 256 al. (1) CP RM și a stabili ei o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de **413 unități convenționale**, 8260 lei... ”*

La prima vedere, ținând cont de faptul că cazul a fost examinat pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art.364/1 CPP), instanța corect a calculat reducerea cu o pătrime a limitei minime de pedeapsă cu amendă, prevăzută de sancțiunea art.256 alin.(1) Cod Penal.

Totodată, potrivit p.34 al Hotărârii Plenului CSJ din 16.12.2013, nr.13 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364/1 CPP de către instanțele judecătorești” - *limita minimă se va reține, având în vedere stipulările art.64 alin.(3) CP, conform cărora, **limita minimă generală a pedepsei sub formă de amendă constituie 500 de unități convenționale și care nu mai poate fi redusă.***

5. PEDEPSELE APLICATE.

De regulă, instanțele judecătorești aplică, în privința făptuitorilor actelor de corupție, următoarele tipuri de pedepse:

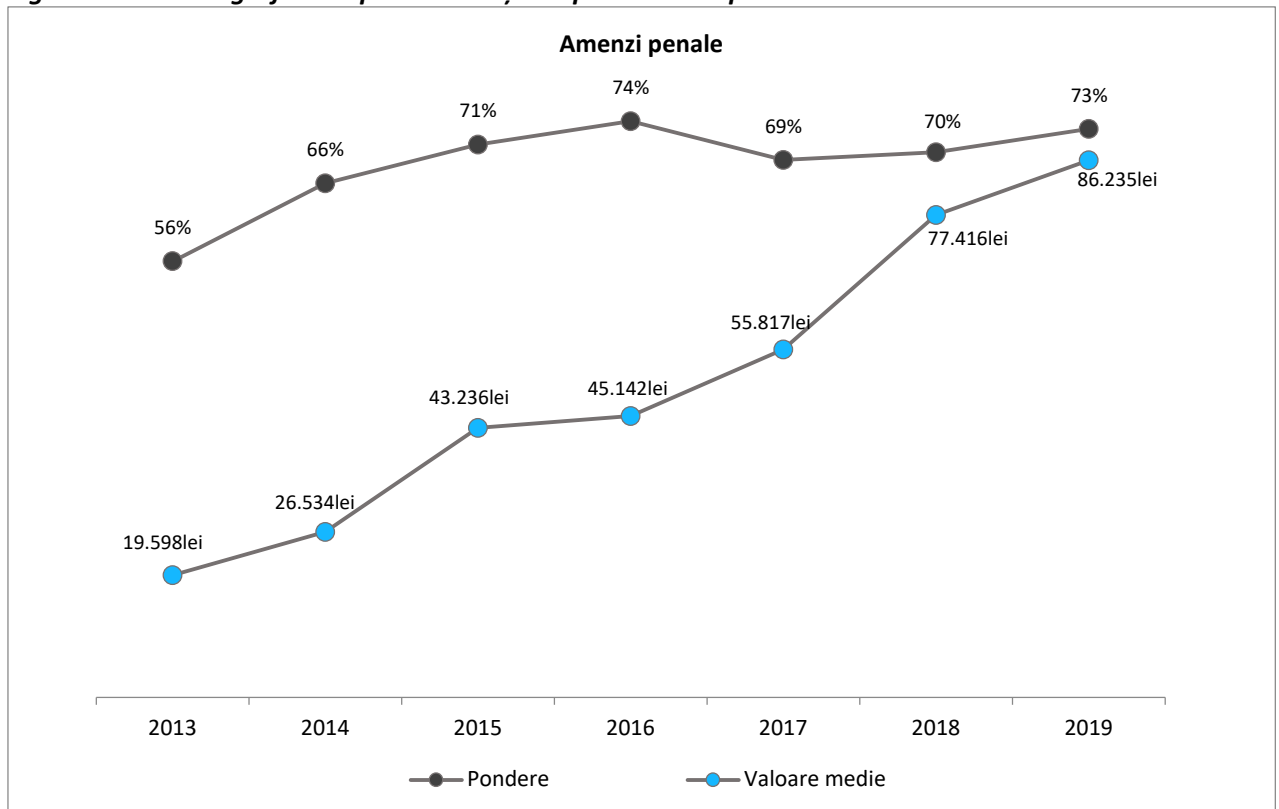
- amenzi;
- pedepse privative de libertate;
- pedepse privative de drepturi.

Prin modificările legislației penale din ultimii ani au sporit considerabil sancțiunile pentru infracțiunile de corupție, în special cele pecuniare.

5.1. Aplicarea pedepselor cu amendă.

În perioada de referință, instanțele de fond au aplicat amenzi penale în 73% din cazurile de condamnare. Valoarea medie a amenzii penale a constituit 86 235 lei pe caz. Comparativ, în 2018, instanțele au pronunțat pedepse sub formă de amendă în 70% din cazuri, valoarea medie a amenzii fiind de 77 416 lei. Astfel, se constată că valoarea medie a amenzii a crescut cu 8819 lei (11%). Acest fapt poate fi condiționat de examinarea mai multor dosare ce vizează faptele coruptibile comise după 2016, când legislatorul a majorat unitatea convențională de amenda. (Legea nr. 207 din 29.07.2016).

Figura. 5. Schema grafică a aplicării sancțiunii pecuniare în perioada 2013-2019

De fapt, instanțele aplică amenda în calitate de pedeapsă penală, sancțiunea pecuniară fiind stabilită în condițiile legii, însă persistă și cazuri de aplicare neuniformă a acesteia.

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătorei Chișinău din 18.10.2019

„Audiind părțile în proces, analizând cumulul de probe administrate la faza urmăririi penale și cercetate în cadrul ședinței de judecată, prin prisma **art.101 Cod de procedură penală** din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, instanța consideră că aceștia dovedesc fără echivoc vinovăția inculpatei ***** în infracțiunea imputată și acțiunile acesteia au fost corect calificate în cadrul urmăririi penale conform **art.325 alin.(1) Cod Penal – coruperea activă și anume, oferirea personal unei persoane publice de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru aceasta pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale**

În continuare, la individualizarea pedepsei, instanța de judecată ia în considerație, că inculpatul ***** a fost găsită vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de **art.325 alin.(1) Cod penal** pentru fapta comisă la data de 05.05.2019, pentru care legea penală în vigoare la data comiterii faptei prevede pedeapsă cu închisoare de pînă la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate și se califică ca o infracțiune gravă

Ca circumstanțe atenuante, conform prevederilor **art.76 alin.(1) lit.f) Cod penal**, instanța va reține în acțiunile lui ***** recunoașterea vinovăției, contribuirea la descoperirea infracțiunii. Aici instanța reține, că pe tot parcursul urmăririi penale, ***** a recunoscut vinovăția sa, nu a încercat să tergiverseze examinarea cauzei, iar comportamentul acestuia în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești în cumul cu recunoașterea vinovăției și faptul că acesta anterior nu a fost tras la răspundere penală și în privința acestuia anterior nu a fost pornit procesul penal, a dat dovadă de faptul că ***** se căiește sincer de cele întâmplate.

Conform **art.78 alin.(2) Cod penal**, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată.

31. Aici, instanța reține, că norma **art.325 alin.(1) Cod penal** al Republicii Moldova prevede la pedeapsa cu închisoare ca pedeapsa complementară amenda în mărime de la 2000 până la 4000 unități convenționale.

32. Ținând cont de cele expuse supra, luând în considerație vârsta inculpatului, care la momentul comiterii infracțiunii numai a împlinit 21 de ani, de scopul legii penale consfințite în **art.2 alin.(2) al Codului penal** și scopul pedepsei penale prevăzut în **art.61 Cod penal**, care are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, instanța, ajunge la concluzia, că ***** poate fi liberat de pedeapsa complementară cu amenda prevăzută la **art.325 alin.(1) Cod penal.... ”**

Instanța condamnă:

„Se recunoaște vinovat ***** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de **art.325 alin(1) Cod penal Republicii Moldova**.

Se condamnă ***** în baza **art.325 alin(1) Cod penal Republicii Moldova** și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor **art.364/1 alin.(8) al Codului de procedură penală** și **art.78 alin.(2) Cod penal**, i se stabilește o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, fără amendă.

În temeiul **art.90 Cod penal**, executarea pedepsei cu închisoare aplicată față de ***** se suspendă condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani și se explică ***** că pedeapsa va fi considerată condiționată dacă în termenul de probă fixat, de către el nu va fi săvârșită o

nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încredere ce i s-a acordat.”

De menționat că amenda în calitate de pedeapsă prevăzută la art.325 Cod Penal nici într-un caz nu este considerată complimentară, fiind obligatorie, legislatorul stabilind în calitate de pedeapsă principală pentru corupere activă - *închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale.*

Mai mult ca atât, potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei” - *Potrivit prevederilor art.78 alin.(2) CP, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, **pedeapsa complementară care nu este obligatorie (“cu sau fără”) prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită poate fi înlăturată.***

Respectiv, instanța greșit a aplicat prevederile legii, fără temei scutind infractorul de pedeapsa pecuniară.

Studiu de caz.

Extras din sentința judecătoreiei Chișinău din 14 ianuarie 2019

„ ...***** se recunoaște vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 325 alin.(1) Cod Penal și se condamnă în baza acestei legi prin aplicarea art.364/1 alin.(8) CPP RM la o pedeapsă sub formă de 1 (unu) an închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și amendă în mărime de 2000(două mii) u.c. ceea ce constituie 100000(una sută mii) lei.

În temeiul art.90 Cod penal se suspendă condiționat executarea pedepsei aplicate inculpatului XXXXXXXXX de 1 (unu) an închisoare, pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani, dacă nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În baza art. 90 alin.(6) Cod Penal al Republicii Moldova se obligă ***** să nu-și schimbe domiciliul /sau reședința fără consimțământul organului competent.

A obliga pe XXXXXXXXX ca în termen de 5 zile de la rămânerea definitivă a sentinței să se prezinte la Biroul de Probațiune de la domiciliul acestuia pentru a fi luată la evidență.

Se explică lui XXXXXXXXX că în virtutea prevederilor art.64 alin.(31) Cod Penal este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile din momentul în care hotărârea devine executorie. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral. ”

Urmează de indicat că conform art.64 alin(3¹) Cod Penal, în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave, condamnatul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită. Dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul când sentința devine executorie, se consideră că sancțiunea amenzii a fost executată integral.

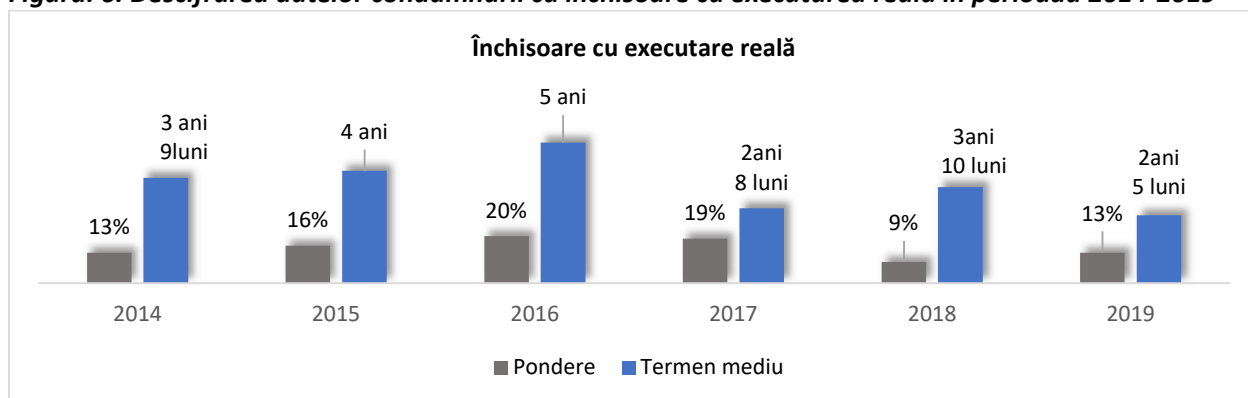
Este evident că inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.325 alin.(2) Cod Penal, adică o crimă ce face parte din categoria celor grave. Respectiv, prevederile alin.(3/1) din art.64 nu pot fi aplicate, iar instanța explicând condamnatului dreptul de a achita jumătatea de amendă, de fapt a admis neexecutarea propriei

hotărâri, deoarece instituțiile care execută sentințele nu verifică gravitatea infracțiunii, ci execută sentința adoptată de instanță.

5.2. Aplicarea pedepselor cu închisoarea.

Studiul a constatat o creștere în 2019 a aplicării pedepsei cu închisoare cu executare reală în comparație cu 2018. Astfel, în anul 2018, instanțele de fond au aplicat închisoare cu *executare reală* în 9% din totalul cazurilor de condamnare. Termenul mediu de condamnare a constituit 3 ani și 10 luni. Comparativ, în 2019, închisoarea cu executare reală a fost aplicată în 13 % din cazuri, iar termenul mediu a constituit 2 ani și 5 luni.

Figura. 6. Descifrarea datelor condamnării cu închisoare cu executarea reală în perioada 2014-2019

La stabilirea pedepsei și cuantumului ei, instanțele nu în toate cazurile țin cont de sumele de bani pretinse și/sau primite, care au constituit obiectul infracțiunii de corupție. De menționat, că referindu-se la mijloace bănești, cuantumul acestora se indică de preferință în interesele condamnatului, instanța evidențiind disproportionalitatea valorii mitei pe dosar cu pedeapsa stabilită de legislator.

Totodată, se evidențiază faptul că pedeapsa cu închisoare reală pentru comiterea **coruperii active** a fost aplicată doar în cazul unei pluralități de infracțiuni.

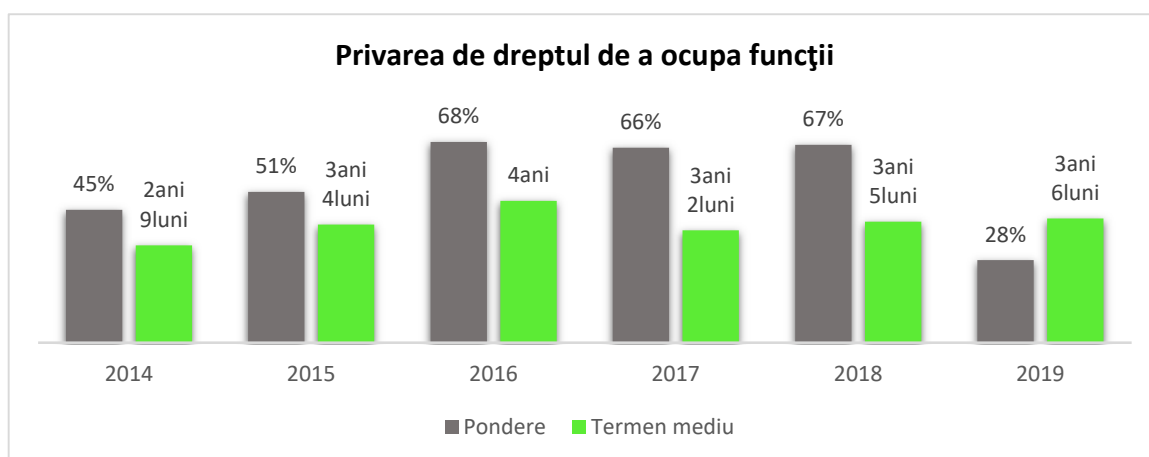
5.3. Privarea de dreptul de a ocupa funcții.

Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, conform art.65 Cod penal, constă în interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o activitate de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii. Alin.(3) a normei menționate, prevede că privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate **poate** fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din partea specială a prezentului cod, dacă, ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Infracțiunile de corupție în marea majoritate sunt săvârșite de persoane publice în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități. De aceea, la individualizarea pedepsei unor asemenea inculpați, instanța ar urma să argumenteze în sentință, în temeiul art.65 alin.(3) Cod penal, nu doar cazurile în care aplică această pedeapsă complementară, dar și cauzele de neaplicare a acesteia, dacă infracțiunea a fost săvârșită în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități.

Analiza datelor sentințelor, constată o scădere simțitoare a numărului condamnărilor cu aplicarea pedepsei de privare de dreptul de a ocupa funcții. Instanțele au aplicat privarea dreptului de a ocupa anumite funcții în 28% din cazurile infracțiunilor analizate. Termenul mediu de privare a drepturilor pentru persoanele condamnate a constituit 3 ani și 6 luni.

Figura.7 Descifrarea datelor aplicării de către instanțele de fond a pedepsei cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate în perioada 2014-2019

Totodată, urmează de menționat că au fost stabilite cazuri când instanțele motivează neaplicarea privării inculpatului de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, deși infracțiunile sunt săvârșite în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități de către inculpați.

Studiu de caz.

Extras din sentința Judecătorei Drochia din 03 ianuarie 2019.

„*****, activând în calitate de avocat în baza licenței nr. **** din xxxxxx, apărând drepturile și interesele bănuitului, iar ulterior a învinuitului XXXXXX în cauza penală nr. 2015120556 pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) Cod penal ...

... susținând că are influență asupra procurorului din cadrul procuraturii r-lui Drochia care conduce urmărirea penală în cauza penală nr. 2015120556 și care, reieșind din prevederile Codului de procedură penală, are atribuții de a conduce urmărirea penală, de a controla legalitatea acțiunilor procesuale efectuate de către organul de urmărire penală și de a dispune

*una din soluțiile prevăzute de art. 291 Cod procedură penală, pentru al determina pe procuror să dispună încetarea urmăririi penale cu liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională în baza art. 55 din Codul penal a numitului XXXXXX, a pretins personal de la ***** suma de 600 dolari SUA.*

*În continuarea acțiunilor sale infracționale..... ***** a acceptat și a primit personal de la XXXXXX bani ce nu i se cuvin în sumă de 600 dolari SUA, bani care la acel moment, conform cursului valutar oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei constituiau suma de 11956,56 lei...*

... Cu referire la solicitarea procurorului privind aplicarea pedepsei complimentare în privința inculpatului privarea de dreptul de a ocupa funcția de avocat, instanța de judecată constată necesitatea respingerii solicitării date...

... Astfel, aplicarea normei penale date în raport cu acțiunile inculpatului, nu are un caracter imperativ, instanța de judecată constatând domeniul de activitate al inculpatului fiind unica sursă de existență, ultimul fiind de o vârstă înaintată, având starea de sănătate nesatisfăcătoare, alegând o procedură simplificată de examinare a cauzei, evident a conștientizat consecințele acțiunilor comise.”

Instanța, explicând respingerea solicitării procurorului privind privarea inculpatului de dreptul de a exercita activitatea de avocat, s-a referit la persoana inculpatului și comportamentul său în cadrul procesului. De menționat, că aceleași circumstanțe au fost considerate atenuante și indicate de instanță la deducerea concluziei privind aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, la fel, fiind reținute în cadrul procedurii de examinare a cauzei penale – prevăzută de art.364/1 CPP, de care a beneficiat la caz inculpatul.

Totodată, din textul legii, instanța urma să țină cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul exercitării anumitei activități. Evident că crima a fost comisă anume în legătură cu exercitarea profesiei de avocat, în timpul apărării intereselor persoanei în temeiul art.69 CPP, asigurată de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

6. CONCLUZII.

Analiza sentințelor pe dosarele de corupție desprinde, în general, asigurarea respectării de către instanțele de judecată a prevederilor legale. În așa mod, se constată sporirea atenției magistraților în privința examinării cauzelor pe această categorie de dosare, generată atât de modificările legislației procesual penale, cât și de activitatea organelor de drept specializate.

Aspecte de bază care confirmă contribuția la sporirea calității actului justiției pe cazurile de corupție pot fi considerate menținerea, în mare parte, de către instanța de fond a încadrării juridice a acțiunilor inculpaților cu care aceștia au fost trimiși în judecată și sporirea numerică a cazurilor de judecare a cauzelor pe infracțiuni de corupție în procedura simplificată, prevăzută de art.364¹ CPP.

În același timp, s-au stabilit mai multe omisiuni în cadrul întocmirii sentințelor, care de fapt au fost depistate și în cadrul studiilor precedente, și anume, aplicarea eronată a prevederilor art.78 - 79 Cod Penal la individualizarea pedepsei.

De asemenea, mai puțin observată este creșterea eficacității normelor penale, ce stabilesc pedeapsa pentru crimele de corupție și conexe corupției. În această ordine de idei, din analiza efectuată, pot fi formulate următoarele deduceri:

- *Pedeapsa cu închisoare cu executare reală se aplică doar în cazul concursului de infracțiuni, fapt care în mare măsură se datorează aplicării pedepselor alternative, care sunt stabilite în calitate de sancțiune pe infracțiunile de corupție;*
- *Neaplicarea pedepsei privării inculpatului de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, deși infracțiunile sunt săvârșite în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități de către inculpați.*

La fel, analiza sentințelor a evidențiat și unele probleme ce țin de activitatea respectivă a organelor de drept în scopul descoperirii, investigării și administrării probelor în cazurile de corupție. Faptul că mai mult din jumătate din cauzele examinate pe cazurile de corupere pasivă s-au referit la învinuirea pe art.324 CP alin.(4), permite de a concluziona că deși sunt descoperite multiple crime de corupere pasivă, majoritatea acestora sunt în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale. De evidențiat, că rata crimelor descoperite în privința persoanelor de demnitate publică sau în proporții mari și deosebit de mari, este semnificativ de joasă.

Rata înaltă a achitărilor pe cauzele de corupere pasivă, s-ar datora, într-o măsură, și calității dosarelor expediate în instanță. Evident, în lipsa erorilor admise de organul de urmărire penală la administrarea probelor, stabilite de instanță, numărul sentințelor de achitare ar fi în descreștere. Anume, constatarea inadmisibilității sau nulității probelor constituie una din pricinile declarării nevinovăției persoanei.

Un alt motiv, este constatarea de către instanță a situației de provocare, fapt care impune organizarea activității ofițerilor de investigație și celor de urmărire penală la minimalizarea acestui risc. Totodată, s-ar impune și necesitatea verificării detaliate a sesizărilor parvenite în adresa Centrului, în scopul excluderii posibilității tratării ca influență asupra denunțatorului cu generarea faptului provocării.

Tot aici, urmează de subliniat cazurile când procesul penal a fost încetat pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută de Codul Contravențional. Finalitatea acestora, în majoritatea cazurilor, a fost cu absolvirea de răspundere contravențională din motivul expirării termenului de prescripție. Asemenea cazuri indică la faptul că uneori, în dependență de probele acumulate, prejudiciul cauzat și alte circumstanțe importante, urmează a fi verificată necesitatea expedierii unor asemenea procese cu acuzații penale și posibilitatea pornirii unui proces contravențional.

În același timp, un factor important ce influențează procesul de examinare a cauzelor de corupție este acumularea materialelor ce țin de personalitatea învinuitului. Din sentințele analizate, se observă că de acest compartiment mai mult este preocupată partea apărării, care încearcă de a folosi orice informații privind persoana inculpatului în sensul atenuării răspunderii. De fapt, necesită de evidențiat că circumstanțele relevante la stabilirea pedepsei urmează a fi dovedite, inclusiv la urmărirea penală, totodată fiind descoperite condițiile și cauzele care au contribuit la comiterea infracțiunii.

De asemenea, este îngrijorător faptul ignorării de către corupători a preîntâmpinărilor persoanelor publice, cărora li s-a promis sau oferit mita, despre faptul comiterii unei infracțiuni de corupere activă și riscul survenirii răspunderii penale. Încrederea infractorului în privința acceptării ofertei de către funcționar, scoate în evidență unele probleme la capitolul educației anticorupție a acestor categorii de persoane. În asemenea circumstanțe, intervine necesitatea intensificării activităților de prevenire a comportamentului corupțional în sensul expus și instruirii agenților publici privind denunțarea corupției.